

گزیده ای از فضائل فاطمه زهرا (س)
همراه با گزیده ای از احادیث معتبر اهل
تسنن در مورد حضرت زهرا (س)

ترجمه کتاب فضائل الزهرا (س)
به نقل از ابن شاهین، بیوطی و قلقشندی

مترجم: عاطفه ماهوتچی اصل
ویراستار: دکتر محسن احتشامی

سرشناسه	: ابن شاهین، خلیل بن شاهین، ۸۱۳-۹۷۲ق.
عنوان قراردادی	: المتقی من فضائل الزهراء (علیها السلام)، فارسی، برگزیده
عنوان و نام پدیدآور	: گزیده‌ای از فضائل فاطمه زهرا سلام‌الله‌علیها همراه با گزیده‌ای از احادیث معتبر اهل تسنن در مورد حضرت زهرا (س)؛ ترجمه کتاب فضائل الزهرا (س) به نقل از ابن شاهین، سیوطی و قلقشندی؛ مترجم عاطفه ماهوتچی اصل؛ ویراستار محسن احتشامی نیا.
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد بعثت، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۹-۷۰۵-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ق. — فضایل
موضوع	: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ق. — احادیث
شناسه افزوده	: سیوطی، عبدالرحمن بن ابی یکر، ۸۲۹ - ۹۱۱ق.
شناسه افزوده	: واعظ، شمس‌الدین محمد، ۹۵۷ - ۱۰۳۵ق.
شناسه افزوده	: Si uti
شناسه افزوده	: ماهوتچی اصل، عاطفه، ۱۳۶۶ - مترجم
شناسه افزوده	: احتشامی نیا، محسن، ویراستار
زده بندی کنگره	: ۱۳۹۵، ۲۷۷۲/۲۷BP، ۲۱۳، ۱۳۹۵
زده بندی دیویی	: ۹۷۳/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۶۴۹۲

بنیاد بعثت

نام کتاب: گزیده‌ای از فضائل فاطمه زهرا (س)

همراه با گزیده‌ای از احادیث معتبر اهل تسنن در مورد حضرت زهرا (س)

ترجمه کتاب فضائل الزهرا (س)

نویسنده: ابن شاهین، سیوطی، قلقشندی

مترجم: عاطفه ماهوتچی اصل

ویراستار: دکتر محسن احتشامی نیا

مرکز پخش: تهران، خیابان سبزه بین شهید دکتر مفتاح و شهید موسوی پلاک ۱۷۳

تلفن: ۸۸۸۲۳۲۷۴ قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۹-۷۰۵-۹

فهرست

۱۱	سخن ویراستار
۱۴	مقدمه مترجم
۱۸	مقدمه
۲۰	رساله اول: گزیده‌ای از فضائل فاطمه زهرا (س)
۲۱	معرفی نویسنده
۲۱	این رساله
۲۸	رساله دوم: گزیده‌ای از ثنوعالبانه پیرامون فضائل فاطمه زهرا (س)
۲۹	معرفی نویسنده
۲۹	این رساله
۳۲	احادیثی در خصوص س از واج فاطمه زهرا (س)
۳۶	ویژگی‌ها و فضائل حضرت زهرا (س)
۳۸	سن و رحلت حضرت
۴۳	رساله سوم: برگزیده‌ای از سنده فاطمه زهرا (س)
۴۴	مسند
۱۰۹	رساله چهارم: برگزیده‌ای از کتاب اتحاف السائل بما لفاطمه (س) من المناقب و الفضائل
۱۱۰	معرفی نویسنده
۱۱۰	این رساله
۱۱۱	سخن مؤلف
۱۱۲	بخش اول- ولادت، نامگذاری، محبت پیامبر (ص) نسبت به ایشان و موضوعات مرتبط با آنها
۱۱۲	ولادت
۱۱۲	پیامبر (ص)، فاطمه (س) را چه نامید و راز این نامگذاری چه بود؟
۱۱۳	چرا زهرا نامیده شد؟
۱۱۳	چرا به بتول لقب گرفت؟
۱۱۳	کینه حضرت چیست؟
۱۱۳	خط بطلان بر برخی روایات در مورد نامگذاری ایشان
۱۱۴	نظر نهایی
۱۱۵	سرور زنان امت
۱۱۵	محبوب‌ترین فرد خانواده
۱۱۶	سخن عایشه در مورد حضرت (س)
۱۱۶	جایگاه ایشان و همسر گرامیشان نزد پیامبر (ص)

- کدامیک محبوب‌تر؟ و کدامیک عزیزتر؟ ۱۱۶
- نجات ایشان و ذریه‌شان ۱۱۷
- بخش دوم - ازدواج ایشان با حضرت علی (ع)، جهیزیه و مطالب مربوط به آن ۱۱۸
- ازدواج با علی (ع) ۱۱۸
- ازدواج حضرت زهرا (س) به امر الهی ۱۱۹
- آیا میان احادیث اختلاف و تعارض وجود دارد؟ ۱۲۴
- بخش سوم - درباره فضائل حضرت (س)، توجه ویژه حضرت رسول (ص) به ایشان ۱۳۴
- فضائل حضرت زهرا (س) ۱۳۴
- حدیث اول ۱۳۴
- حدیث دوم ۱۳۵
- حدیث سوم ۱۳۵
- حدیث چهارم ۱۳۵
- حدیث پنجم ۱۳۶
- حدیث ششم ۱۳۶
- حدیث هفتم ۱۳۶
- حدیث هشتم ۱۳۷
- حدیث نهم ۱۳۷
- حدیث دهم ۱۳۷
- حدیث یازدهم ۱۳۷
- دوازدهم ۱۳۷
- حدیث سیزدهم ۱۳۷
- حدیث چهاردهم ۱۳۸
- حدیث پانزدهم ۱۳۸
- حدیث شانزدهم ۱۳۸
- حدیث هفدهم ۱۳۸
- حدیث هجدهم ۱۳۸
- حدیث نوزدهم ۱۳۸
- حدیث بیستم ۱۳۹
- حدیث بیست و یکم ۱۳۹
- حدیث بیست و دوم ۱۳۹

۱۳۹	حدیث بیست و سوم
۱۴۰	حدیث بیست و چهارم
۱۴۰	حدیث بیست و پنجم
۱۴۰	حدیث بیست و ششم
۱۴۰	حدیث بیست و هفتم
۱۴۱	حدیث بیست و هشتم
۱۴۱	حدیث بیست و نهم
۱۴۱	حدیث سی ام
۱۴۱	حدیث سی و یکم
۱۴۱	حدیث سی و دوم
۱۴۱	حدیث سی و سوم
۱۴۲	حدیث سی و چهارم
۱۴۲	حدیث سی و پنجم
۱۴۲	حدیث سی و ششم
۱۴۲	حدیث سی و هفتم
۱۴۳	حدیث سی و هشتم
۱۴۳	حدیث سی و نهم
۱۴۳	حدیث چهلم
۱۴۳	حدیث چهل و یکم
۱۴۴	حدیث چهل و دوم
۱۴۴	حدیث چهل و سوم
۱۴۴	حدیث چهل و چهارم
۱۴۴	حدیث چهل و پنجم
۱۴۵	حدیث چهل و ششم
۱۴۵	حدیث چهل و هفتم
۱۴۷	بخش چهارم - ویژگی‌ها و نکات برجسته حضرت (س)
۱۴۷	برتری‌های حضرت فاطمه (س) بر سایرین
۱۴۷	اول
۱۵۰	دوم
۱۵۱	سوم
۱۵۱	چهارم

۱۵۳	 پنجم
۱۵۴	 ششم
۱۵۵	 ادامه نسل رسول خدا (ص) بواسطه فاطمه زهرا (ص)
۱۵۵	 هفتم
۱۵۶	 بخش پنجم- روایات و اشعار ایشان
۱۵۷	 اشعار
۱۶۲	 فهرست آیات قرآن
۱۶۴	 فهرست راویان طبقه اول حدیث و محدثینی که حدیث را به شکل مرفوع نقل کرده اند

www.ketab.ir

سخن ویراستار

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

یکی از مهم‌ترین علوم انسانی، علم اخلاق است که در بین این علوم جایگاه بس والایی دارد. علم اخلاق، موضوعش شناخت مصادیق ارزش‌ها و بیانگر راه‌های کسب فضائل و ترک رذائل اخلاقی است، اخلاق معمولاً در دو زمینه کاربرد داشته و به کار می‌رود:

اول: تشخیص فردی خوب از بد که این تشخیص به بسیاری از عوامل بستگی دارد که یکی از آن‌ها تربیت خانوادگی، تربیت دینی و بسیاری عوامل دیگر می‌باشد که در کتاب‌های اخلاقی باید به دنبال آن‌ها گشت.

دوم: روش‌های رفتاری است که باید در جوامع در آن نقش‌آفرین هستند و به عنوان عرف، هنجار، رسم و قانون برای همگان مطرح می‌شوند و کم‌کم نهادینه می‌گردند و به راحتی نمی‌توان آن را کنار گذاشت. در این مورد نیز نقش دین و آموزه‌های دینی بس برجسته می‌نماید و نمی‌توان نقش تعلیمات دینی را انکار نمود.

در دین مقدس اسلام، به مباحث اخلاقی اعم از انسان فردی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و کاربردی و سایر قسم آن توجه ویژه‌ای شده است. آنجا که پیامبر اسلام (ص) در بیان مشهوری هدف از بعثت خویش را تکمیل فضائل اخلاق بیان کرده‌اند، آنجا که می‌فرماید:

«إِنِّي بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»

«من برانگیخته شده‌ام تا بزرگواری‌های اخلاقی را به انجام برسانم»

یکی از مهم‌ترین مواضع علم اخلاق که بسیار کاربردی است، توجه به الگوها و نقش اسوه‌های انسانی در رسیدن به مدارج بالای اخلاقی می‌باشد، اینکه ما به الگوهای

انسانی توجه کرده و با عنایت به آنان به ویژگی‌های اخلاقی دست یازیم امری بسیار طبیعی و تربیتی می‌باشد. در قرآن کریم و در روایات معصومان^(ع) به نقش الگوها و برجسته‌سازی آنان در ارتقاء فضائل اخلاقی توجه ویژه‌ای شده است و راز پرداختن به زندگی فردی و اجتماعی پیامبران و دیگر مردمان همین است که در دو جهت مثبت یا منفی، ما چهره‌هایی را می‌بینیم که برجسته‌سازی شده و مورد بررسی قرار گرفته‌اند و خوانندگان با دقت و اندیشه در این شخصیت‌ها می‌توانند با الگوهای محسوس و قابل دسترس مواجه شوند و خود را با شخصیت مثبت آنان همسان‌سازی کرده و از شخصیت‌های منفی و خصوصیات بد آنان اجتناب ورزند.

کتاب حاضر که ترجمه چهار رساله از سه نفر از دانشمندان معروف اهل سنت می‌باشد به نوعی به مقوله الگوسازی پرداخته و یکی از شاخص‌ترین و شایسته‌ترین الگوهای جامعه اسلامی - یعنی حضرت زهرا(س) - را مورد بررسی و شناسایی قرار داده است که مستند به روایات مورد قبول آنان که محققان برجسته‌ای نیز بوده‌اند؛ می‌باشد. نکته مهم این رساله‌ها آن است که در بسیاری از جنبه‌های فردی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و سایر زمینه‌های اخلاقی، رهنمودها و راهکارهای بسیاری را می‌توان پیدا کرد که به کار زندگی روزمره ما می‌آید و می‌توان به عنوان درس و تجربه زندگی از آنها بهره برد، ضمن این که این رهنمودها را کسانی متذکر شده‌اند که باید آنها را نقطه مقابل دیدگاه شیعی در نظر گرفت. چه بزرگان گفته‌اند که: «الفضل ما شهدت به الأعداء» خوش‌تر آن باشد که سر دلبران گفته آید در حدیث دیگران!

مترجم محترم در ترجمه این اثر، دقت زیادی به کار برده تا این اثر را به نثر فارسی معیار ترجمه کند و در این کوشش موفق شده است. برای ایشان آرزوی موفقیت دارم.

ویراستار نیز به اندازه توان خویش سعی وافری به کار برده تا این ترجمه، زیباتر و خواندنی‌تر شود و نکته‌هایی را در پاورقی به عنوان سخن ویراستار افزوده تا اطلاعاتی را به خواننده منتقل نماید، اگر خوانندگان از این اثر بهره ببرند، ناشر، مترجم و ویراستار به هدف خود نائل شده‌اند. امید از حضرت حق متعال آن است که همگان را به تکمیل فضائل اخلاقی و الگوپذیری از بزرگان موفق و پیروز بگردانند.

بمنه و کرمه

بهار ۱۳۹۵

www.ketab.ir

مقدمه مترجم

اهمیت و نقش حدیث

از آنجا که حدیث، پس از قرآن کریم یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین منبع و مأخذ احکام فقهی است و در عصر پیامبر (ص) و امامان (ع) و نیز در عصر غیبت امام دوازدهم حضرت مهدی (عج)، پاسخگوی مسلمانان بوده، بیشترین تأثیر را بر فقه داشته و منبع استخراج را، تنبیط احکام الهی بوده است. حدیث، دومین منبع شناخت دین و در اصطلاح، دلامی است که گفتار یا کردار، امضا و تأیید معصوم (ع) را بازگو می‌کند. احادیث ضمن بیان احکام، نقش بسزایی در استخراج آن‌ها و تخصیص عمومات قرآنی دارند.

نقش اهل بیت

اهل بیت (ع) نقش مؤثری در حفظ و بقاء عالم دین اسلام داشته‌اند. ایشان به تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی پرداخته و از کج‌اندیشی‌های متبرکان جلوگیری نموده‌اند. هدف از خلقت انسان‌ها، هدایت آن‌ها، رسیدن به کمال انسانیّت و مقام خلیفه الهی می‌باشد.

بر اساس منابع روایی و تاریخی، علم ائمه از جانب ذات اقدس الهی بر آنان افزوده شده و با برخورداری از مقام عصمت، سخنان آنان عاری از هرگونه خطا و اشتباه می‌باشد. با توجه به مسؤولیتی که به عنوان جانشینان بحق رسول گرامی اسلام (ص) در خویش احساس می‌کردند، از همان ابتدا با هرگونه انحراف و کج‌اندیشی در اصول و فروع دین برخورد نموده و تلاش کردند معارف حقیقی اسلام را بیاموزند.

با توجه به اینکه اصول کلی معارف دین، در کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) موجود است، اهل بیت (ع) به بیان مصادیق و اجزای آن پرداخته و با آماده ساختن اندیشه‌ها،

به عنوان حجت باطنی، مردم را برای درک معارف دین یاری نمودند.

احادیث تفسیری و غیر تفسیری

احادیث تفسیری عبارتند از احادیثی که از پیامبر (ص) و ائمه (ع) نقل شده‌اند. روایاتی که قول و فعل رسول خدا (ص) را در توضیح آیات قرآن نشان داده و از مدارک مهم تفسیر قرآن به شمار می‌آیند.

از جمله روایات غیرتفسیری، فضائل و مناقبی است که رسول خدا (ص) دربارهٔ دخت گرامی خود، به زبان آورده است. جدا از رابطهٔ عاطفی پدر و فرزندی بین پیامبر (ص) و فاطمه (س) - که فاطمه محبب‌ترین شخص نزد رسول خدا (ص) بوده است - این روایات بیانگر ویژگی‌های مهم شخصیت حضرت فاطمه (س) است.

فاطمه زهرا (س)

فاطمه زهرا (س) یگانه دختر رسول خدا (ص) و زرعین حال، واجد فضائلی است که نقش مهمی در شناخت سیمای آن حضرت داشته و به طور گسترده نیز در منابع علمی فریقین نقل شده است.

حضرت فاطمه (س) برترین بانوی دو عالم است و این موضوع در روایات زیادی آمده است، فضیلت ایشان نسبت به زنان دیگر به مناسبت‌های مختلفه وارد شده که مهمترین آن، روایاتی است که مربوط به زمان شهادت رسول خدا (ص) و مناسبت آن، شهادت فاطمه زهرا (س) - به عنوان نخستین کسی که به پیامبر (ص) ملحق خواهد شد - است.

بنابراین سیمای حضرت زهرا (س) از طریق تحلیل آیات قرآن و بهره‌گیری از روایات تفسیری و غیرتفسیری که در منابع معتبر حدیثی، تفسیری، سیره و تاریخ اهل سنت وارد شده، به نحو جامع قابل بررسی و شناخت است. براساس آیات قرآن و روایات

پیامبر(ص)، فاطمه زهرا(س) از جهات گوناگون از جمله: اراده الهی در چگونگی خلقت وی، برخورداری از تربیت مستقیم پیامبر(ص)، توفیق همسری با علی(ع) و در نتیجه، بقای نسل پیامبر(ص) به واسطه او، رسیدن به مقام «أم‌البیها» - که بیانگر همراهی با پیامبر(ص) است - برخورداری از شرافت مادری نسبت به حجت‌های الهی و ... شخصیتی برگزیده و مؤید به توفیق الهی بوده است.

حضرت زهرا(س) محور اهل بیت پیامبر(ص)، محبوب‌ترین انسان نزد رسول خدا(ص)، سرور بانان دو عالم، معصوم از هر لغزش و خطا، معیاری در تجلی رضا و خشم الهی، تجسم تقوی و عنایت الگویی شایسته‌ای جهت کمال انسان در دنیا و شفیع و مایه نجات مؤمنان در عالم آخرت می‌باشد.

این کتاب

کتاب حاضر، ترجمه کتاب «فضائل الزهراء» است که دربردارنده چهار رساله مهم در خصوص حضرت فاطمه زهرا(س) و بیانگر گوشه‌ای از فضیلت‌های بیشمار و صفات برجسته ایشان است. این چهار رساله نوشته شده توسط شیخ ابوالحسن علی بن شاهین، سیوطی و قلقشندی می‌باشد.

در ترجمه کتاب، سعی شده است، ترجمه‌ای قابل فهم برای این اسعاده عموم ارائه شود، به همین سبب سعی مترجم بر این بوده است که ترجمه به شکل ارتباطی، به شیوه‌ای ساده و در عین حال متکی بر متن مبدأ صورت گیرد.

نوشته حاضر برخلاف بسیاری از کتاب‌ها که فقط برای معدودی از متخصصان یک رشته قابل فهم است؛ با هدف استفاده عموم نگارش یافته و تلاش شده، موضوعات مطرح شده، روان و قابل فهم ارائه گردد.

امید است علاقمندان اهل بیت(ع) با مطالعه این کتاب، با گوشه‌ای از مقامات والای آن

بانوی بزرگوار و عظمت ایشان نزد پروردگار آشنا گردند و همچنین با ارائه نظرات ارزشمند خود، ما را در ارائه ترجمه‌های بهتر یاری نمایند.

و من الله التوفیق

عاطفه ماهوتچی اصل

۳۱ فروردین ۱۳۹۵

www.ketab.ir

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَ أَتَمُّ التَّسْلِيمِ عَلَى مُحَمَّدٍ الْأَمِينِ وَ آلِهِ الْهُدَاهِ
الْمَيَامِينِ

حضرت زهرا^(س) فضائل بی شماری در زمینه های مختلف دارد که بر کسی پوشیده نیست. ایشان پرورش یافته خاندان نبوت است، نزد سید مرسلین محمد^(ص) و خدیجه^(س) شد نموده و کلمات وحی را به طور مستقیم از دهان مبارک پیامبر صادق و امین شنیده و پیامبر، او را به گونه ای پرورش داده است که به عنوان اولین دختر رسالت، نمونه کامل زن مسلمان باشد.

از جانب دیگر، ایشان نیز خصوصیات منحصر به فرد و عجیبی را در زمینه های علمی، ادب، فصاحت و بیان به ایشان عطا نموده و ایشان را جزء پنج تن آل عبا قرار داده است. همچنین در آیه مبارکه به دور ویژه از ایشان نام برده و فرموده است: «وَ نِسَاءٌ تَا وَ نِسَاءٌ كُمْ»^۱ و علاوه بر فضائل بی شمار ایشان، نسل پاک رسول الله^(ص) را نیز از او قرار داده است.

به همین خاطر حضرت زهرا^(س) توجه راویان تاریخ نگاران و پژوهشگران را به خود جلب نموده و بسیاری از تألیفات قدیم و جدیدشان در باب ایشان حضرت می باشد. از جمله آن ها مؤلفینی چون ابن شاهین، حافظ ابوقاسم بغوی، حاک نیشابوری، احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی، محمد حجازی شافعی، عبدالله بن ابی زیا اناری، محمد بن زکریا بن دینار، محمد بن احمد بن عبدالله بن ابی ثلج، احمد بن عبدالملک مؤذن، عبدالعزیز بن یحیی جلودی، ابومخنف، ابن عثقه و دیگران می باشند.

مؤسسه الزهرا^(س) نیز به این امر توجه داشته و از آغاز تأسیس خود، تألیفاتی را ویژه

فضائل حضرت زهرا^(س) به چاپ رسانده است. این کتاب دربردارنده چهار رساله مهم است که پس از تصحیح و تطبیق توسط بخش مطالعات اسلامی مؤسسه بعثت ارائه شده است. این چهار رساله عبارتند از:

۱. برگزیده‌ای از فضائل فاطمه زهرا^(س) نوشته عمر بن احمد بغدادی معروف به ابن شاهین، متوفی سال ۳۸۵هـ.

۲. برگزیده‌ای از کتاب «ثغورالبائمه»^۱ در مورد فضائل فاطمه زهرا^(س) از جلال الدین سیوطی، متوفی سال ۹۱۱هـ.

۳. برگزیده‌ای از مسند فاطمه زهرا^(س) از جلال الدین سیوطی، متوفی سال ۹۱۱هـ.

۴. برگزیده‌ای از کتاب «تذکر السائل بما لفاطمه من المناقب و الفضائل»^۲ از محمد حجازی بن محمد بن عبدالله مصری شافعی معروف به قلقشندی، متوفی سال ۱۰۳۵هـ. در پایان امیدواریم که خداوند ما را یاری کرده و به سوی خیر و خردمندی رهنمونمان سازد.

«مؤسسه الزهرا^(س)»

۱. دندان‌های خندان.

۲. تحفه‌ای از یک گدا در جهت بیان فضائل زهرا^(س).